

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem omenilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inzerate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Štev. 14.

V Ptuj v nedeljo dne 12. julija 1903.

IV. letnik.

Kmečko zborovanje v Gradcu.

„Ljudstvo, pri katerem hira kmetijski stan, je ogroženo!“ te preresnične besede, katere je rabil mož, ki je morda najbolj poznal težnje ljudstva, glavni Bismarck, pred kakimi 20 leti, ravno te besede se uresničijo tudi še dandanes. Usoda ljudstva je odvisna od kmetov, slab položaj tega stana povzroči pado celega naroda, cele države! Kdor to prevdara ne bode lahko sprevidel, kolike važnosti za našo lepo štajersko deželo je bilo kmečko zborovanje dne 5. t. m. v Gradcu, k kateremu smo vas v našem zadnjem listu vabili. Skoraj vsi sloji, katerim je treba živeti v deželi, so bili pri tem zborovanju zastopani; z našim seljem poročamo, da je bilo prišlo tudi mnogo spodnještajerskih kmetov. Navzoči so bili kmetje različne narodnosti, Nemci in Slovenci, ne meneč se za nacionalne prepire, dobro vedoč, da morajo skupaj obstati, ako se hočejo braniti pretečega in skoraj gotovega gospodarskega propada. Dan 5. t. m. v Gradcu je bil glasen protest vseh slojev proti nevarnosti, katera se nametu hoče vsiliti, bil je glasen klic vseh kmetov naše lepe dežele, namenjen prisiliti državo, da nas brani, ker jej moramo plačevati toliko davkov, nevarnega izsesanja od strani drugih dežel in drugih držav. Da bodejo tudi tisti, katerim ni bilo mogoče, razumeti se tega shoda, zvedeli, zakaj se je šlo, da bodejo vsi sprevideli, kolike važnosti je bilo to zborovanje, je hočemo tukaj, kolikor nam prostor dopušča, opisati in to tem bolj, ker bode gotovo vsaki sprevidel, kako opravičeno je bilo naše zahtevanje, da bi tudi spodnještajerski kmetje pri tem zborovanju navzoči.

Zborovanje se je vršilo v tako zvanih Aninih dvoranah. Več stotin kmetov in njihovih zastopnikov je bilo navzočih. Predsednik grof K. Lambert je odprl zborovanje, povdarjajoč, da bi kmetje pač morali biti hvaležni štajerski kmetijski družbi, katera je dala prvi povod, za otvoritev tega tako zvanega agrarnega dneva. Slabi sedaj obstoječi kmečki položaj, tako je govoril predsednik, tičoč se gospodarskih in gozdarskih razmer, je prebudil kmete drugih dežel, da se začnejo skupno braniti proti svojim težnjam in to se mora tudi zgoditi na Štajerskem, ako nočemo čakati, roke križem držeč, dokler nas ne ugonobijo druge dežele, druge države. Vse druge države branijo domače svoje pridelke s tem, da naložijo na take pridelke, katere imajo njihove dežele, visoko mitnino (col), ker s tem zabranijo uvoz teh pridelkov v domače kraje, ker s tem povzdignejo ceno svojih lastnih pridelkov. V kratkem se bodejo sklenile med našo in med sosedskimi državami takozvane kupčijske pogodbe in določil se bode mitninski (colni) tarif.

Tajnik Juvan je potem govoril jako jedernato in stvarno o teh kupčijskih pogodbah in o omenjenem tarifu.

Povdarjal je, da se bodejo štajerski kmetje ne oziraje se na narodnost in politične boje, branili proti počenjanju socialnih demokratov, proti kapitalizmu in proti velikim obrtniškim podjetjem, ker nočejo, da bi morali, kakor do sedaj za te sloje plačevati sami račune. Slabih kmečkih razmer je kriva vlada, katera se ne briga za kmetijstvo. Geslo, po katerem se nam je ravnati je:

„Ničesar ne smemo pustiti čez naše meje vpeljati iz drugih dežel, ako se to lahko pripravi pri nas!“

844
ornejša
ne ce-
arkah
val.
vrnem

Žalibog, da nam nikakor ne pripušča prostor, da bi vam kmetje poročali vse, kar so na tem zborovanju govorili navdušeni prijatelji kmetov, evo vam vsaj, kar se je od kmetov in njih zastopnikov sklenilo in določilo. Sledeči dve resoluciji ste se enoglasno sprejeli:

Prva se glasi:

„Na dan 5. julija 1903 v Gradcu zbrani kmetje protestirajo brez vsacega razločka ali spadajo k k tej ali drugi narodnosti ali stranki proti brezobzirnemu nepravičnemu postopanju obrtnikov in socialnih demokratov, kateri vedno in vedno nasprotujejo pomoči, ki bi jo imelo dobiti kmetijstvo s pomočjo mitninske (colne) obrambe. Odločno zavrnejo napade imenovanih slojev na agrarce (kmete in njih zastopnike in voditelje), ker ti napadi nikakor niso na poštenu politični in gospodarski podlagi in ker se lahko z njihovo pomočjo neizmerno škoduje kmečkemu stanu. Kmetje obžaljujejo, ker se njihovim opravičenim željam v načrtu za mitninsko (colninsko) postavo ni ustreglo in zahtevajo odločno, da se morajo vzeti njih gospodarske težnje pri sklepanju takovzanih kupčijskih pogodb z drugimi državami odsihmal bolj v poštev, kakor se je to zgodilo do sedaj. Strogo zahtevajo, da morajo kmečki poslanci in vlada s vsemi močmi delati na to, da se bode pri sklepu kupčijskih pogodb jemalo ozir na štajerske kmete. Pred vsem zahteva agrarno zborovanje, da se zagotovi redni izvoz živine in da se vse zapreke, tičoče se tega izvoza odstranijo. Ravno tako zahtevajo kmetje, da se uvedejo uredbe, katere bodejo zabranile razširjatev živinskih bolezni in škodljivcev po izvozu iz drugih dežel v našo deželo. Obramba, katero daje mitnina (colnina) mora biti taka, da se bodejo naši pridelki, posebno vino, dali tako prodati, kakor je njih vrednost. Radi tega se mora kupčijska pogodba katera nas veže s srbsko deželo, takoj razveljaviti!“

Druga resolucija se glasi:

„Dne 5. julija 1903 v Gradcu zbrani kmetje izrekajo svoje upanje, da bodejo vsi poslanci, posebno tisti, katere so kmetje zvolili, potem poslanci veleposestnikov, ne oziraje se, h kateri stranki spadajo, skrbeli za opravičene zahteve kmetov. Da bodejo složno in odločno v tem smislu delovali in ta cilj dosegli, morajo izdelati program, katerega morajo gospodarskim zvezam predložiti, da se od njih pregleda in potrdi. Vsi udje te zborniške agrarske zveze morajo skrbeti, da bode ta program prodril, sploh pa jim je treba, s vso močjo skrbeti za zboljšanje kmečkih teženj. Da se bode to doseglo, zahtevajo štajerski kmetje, naj se vrši boj med političnimi strankami izključno le na poštenu dostojni način!“

Te resolucije so se enoglasno sprejele. Bodemo videli, ali bodejo tudi spodnještajerski kmečki poslanci zares po gori navedenem geslu ravnali.

Našim naročnikom.

Naročnino ponoviti je jako nujno! Prva polovica leta je minula in z njim je nehal tudi za marsikatero teroga obrok, v katerem je imel list za plačati. A mi hočemo, da bode šlo naprednjaštvo na Spodnještajerskem naprej, treba nam je pač v prvem oz. skrbeti za razširjatev

„Štajerca“.

Razširjatev tega lista ni samo v Vaš korist temveč tudi v korist Vaše obitelji, Vaših otrok. razširjatev našega lista namreč pomagata širiti naprednjaštvo, z njim odvrata klerikalno temo. Vsaki, kateremu je količkaj za to, da ne bode za naprej dala nad našo prekrasno domovino klerikalna temo, naj skrbi, da bode spravil „Štajerca“ vsaj enega leta ročnika. Naš list velja samo **dve** kroni za celo leto poštino vred. Plača in naroči se lahko tudi na pol leta.

Toda vsi tisti, kateri list dobavljajo in kateri še ga dolgujejo, naj si zmislijo na to, da ni ničesar na svetu zastoj.

Kar se toraj tiče dolžne nam naročnine, to vsaki za to skrbi, da bode dolg poravnal. Kdor tega ne stori, tudi ne sme kot poštenjak lista več sprejemati. On namreč s tem škoduje napredni stranki in napredni misli, katera je vrlo potrebna za spodnještajerske kmete, tega pa mislimo ne bode nobeden kmet želel, ker vsaki ve, kako se kmetu danes slabo godi.

Kmetje, naročniki, širite „Štajerca“!

Umori v Srbiji in njih vzroki

(Dalje.)

Aleksander I. srbski kralj, kateri je bil na tak grozen način dne 10. prejš. meseca umorjen, je bil rojen dne 14. avgusta 1876 v Belgradu. Njegov oče je bil kralj Milan, njegova mati Natalija Kečko, nekega Romunca, ki je služil v ruski armadi. Že od začetka je bil ta zakon jako nesrečen. Razprtije in nemir med očetom in materjo so bili prvi spomin umorjenega kralja. Ko se je Natalija leta 1886 od Milana ločila in srbsko zemljo zapustila, vzela svojega deset let starega sina Aleksandra s seboj. Dolgo sta se kralj Milan in njegova žena Natalija prepirala radi tega otroka, dokler ni na povelje kralja Milana policija v Wiesbadenu dečka materi odvzela, ga očetu izročila. V začetku prihodnjega leta je prišel kar naenkrat Milanu na misel, da se je odpovedati kroni, komaj ko je dal svoji deželi liberalno ustavo. Ta korak je bil prenagel, in kaj hitro se je začel kralj kesati, da ga je storil. Dokler bi postal Aleksander 18 let star, tako se je določilo, naj bi upravljala takozvana nadomestna vlada pod Rističem vladarske posle. Ko je kralj Milan zapustil Belgrad, se je vrnila zopet Natalija v Belgrad z njo vred, seveda tudi ruski upliv. Vedno in vedno si je Mila

prizadeval, da bi si zopet pridobil v Srbiji moč. In to je vedno vznemirjalo mladega kralja. V letu 1891 se je sklenila nekaka pogodba. Kraljica Natalija je morala srbsko deželo zapustiti, Milan pa se je zavezal, da ne bode proti letni plači v znesku enega milijona frankov, stopil na srbsko zemljo, poprej ko bode kralj Aleksander polnoleten. V aprilu leta 1893 je naenkrat nastopil komaj 17-letni kralj Aleksander in sprejel vladu v svoje roke, in se proglasil za polnoletnega. Kmalu potem se je vrnil Milan zopet v Srbijo in njegov sin ga je kaj rad sprejel. Sedaj je uplival na mladega kralja Milan, na Milana pa Avstrijska država. Leta 1895 v majniku je razveljavil državno upravo in upeljal prejšno. Od leta 1894 do 1900 je prav za prav vladal njegov oče Milan. Sedaj pa je sledilo znanje umorjenega kralja z umorjeno kraljico Drago Mašin. Čeprav je Milan nasprotoval, zaročil se je mladi kralj dne 21. Julija 1900 z Drago. Milan je na to zapustil srbsko deželo vnovič. Tudi kraljeva mati ni hotela več ničesar vedeti o svojem sinu. Dne 5. avgusta je postala vdova Mašin žena mladega kralja Aleksandra.

Draga Mašin, umorjena kraljica je bila jako zvita, to se je pokazalo najbolj tedaj, ko je hotela ostati kraljica. Nalagala se je kralju, da je z njim poseča in ga tako prisilila, da jo je moral vzeti za ženo. Ko pa se je sprevidelo, da kralj zastonj prikaže od nje potomca, nastalo je vprašanje, kdo bode kraljev naslednik in to tem bolj, ker je bil Aleksander zadnji potomec Obrenovičev. Srbski oficir Konstantinovič, kojega hči je črnogorski knez Mirko, je bil za ženo, je imel največ upanja, da postane kralj. Črnogorci in Konstantinovič so bili kralju Aleksandru malo trn v peti in tako seveda ni imela Draga težkega dela, ko je prigovarjala kralju, naj bi postal njen lajtnant Lunjevica kraljev naslednik.

Aleksander sam se je trudil, da bi spravil po svoji smrti brata svoje žene na srbski kraljevski prestol, vedno in vedno se je upirjalo vojaštvo temu pojanju. Še v jeseni prejšnega leta je skušal pri vodilnih vajah Aleksander tega svojega svaka proglasiti za naslednika. Nalašč zato se je k tedajnim vajam jalo 30 tisoč vojakov. Hoteli pa so vse tako urediti, kakor da bi vojaki sami zahtevali, da bi se proglasil Lunjevica za kraljevega naslednika. A v teh trenutkih je stopilo nekaj najvišjih oficirjev proti kralju in je od njega zahtevalo, da se naj stvar odloži. Kralj se je tej želji, čeprav jako razžaljen, upeljal. Toda nikakor pa ni na celo stvar pozabil, ni hotel svojega namena opustiti. Sklenil je poslati zastopnike ljudstva, toraj celo takozvano narodno skupščino, da bi ustregla njegovi želji. Toda državni svet, kakor je bil v začetku tega leta v Srbiji, ni bil ni bil tak, da bi bil podpiral te kraljeve namene.

Radi tega je Aleksander v aprilu celo državno upravo spremenil. Najbolj so se spremembe tikale vojske in tega je kralj tako uredil, da je bil njegov in njegove želje popolnoma primeren. Vršile so volitve, katere so, kakor so poročali srbski listi

„sijajno“ izpadle. Ta državni zbor bi bil seveda vse storil, kar bi bil kralj zahteval in njegovo najprvo delo bi gotovo bilo proglasiti lajtnanta Lunjevica za prestolonaslednika. Toda prišlo je drugače!

Stariši kralja Aleksandra so dolgo zaman iskali mlademu kralju neveste. Nobena ga ni hotela imeti. Komaj ko je kralj Aleksander pričel vladati, že so se nekteri nezadovoljneži vzdignili in so ga hoteli iz Srbije izgnati. Ko je kralj Milan to zvedel, sklenil je takoj poiskati za svojega sina primerno nevesto. Seveda je proti temu v začetku delovala kraljica Natalija, boječ se, da bode ona mnogo na svojem ogledu zgubila, ako pride nova kraljica na srbski dvor, toda konečno se je udala želji svojega moža. Kralj Milan je hotel izbrati za svojega sina najprvič hči našega cesarja za ženo. Toda na Dunaju niso o tem hoteli ničesar vedeti. Nato se je obrnil Milan na dvor v Hesenu na Nemškem. Stric dotične princezije je prišel raditega v Belgrad, ker pa tam gotovo ni nič kaj ugodnega pozvedal od dvornih razmer, ni bilo tudi iz te ženitve nič. Milan je potrkal tudi na grškem dvoru, a vse zastonj. Nato si je prizadeval prigovoriti za poredi hčere ogerskih plemenitašev, naj bi ta ali ona vzela njegovega sina za moža. Tudi tukaj ni imel nobenega uspeha. Milan si je sedaj prizadeval prigovoriti nekatere hčeri bogatih Amerikancev k temu zakonu, toda vse zastonj. Nato je toraj začel iskati neveste v daljni Aziji. Neki sorodnik kraljice Natalije, knez Urusov je bil privoljen dati svojo hčer mlademu kralju. Toda ko je prišel tudi on v Belgrad gledat in pozvedavat, se je takoj odpeljal domov brez vsacega odgovora.

Sedaj so vprašali črnogorskega kneza, ali bi bil on privoljen dati svojo hčer. Tudi ta ni hotel, sploh pa se je v tem času zaročila hči tega kneza s italijanskim prestolonaslednikom. Sedaj sta si prizadevala kralj in kraljica prigovoriti nekatere hčere iz srbskih rodbin, tako na primer hči obersta Konstantinoviča. Tudi tukaj se ni posrečilo.

To brezuspešno iskanje neveste je jako škodovalo ogledu srbske kraljevske hiše. Ta čas je porabila Draga Mašin, da si je vlovila kraljevskega ženina. Draga je bila od Aleksandra mnogo starejša. Ko sta se zaročila, bila je stara 39 let, dočim je kralj imel še le komaj 24 let. Draga je bila iz ugledne srbske hiše in sicer vdova. Njeni prvi mož je bil neki inženier, ki pa je po kratki bolezni kar naenkrat umrl. Nato je postala Draga dvorna spremljevalka kraljice. Ta ženska je kriva cele žalostne usode kralja Aleksandra. Že v svoji mladosti je jako lahkomišelnost živela, tako, da jo je vse po Srbiji poznalo. Ministri so kralja kleče prosili, naj se ne da prigovoriti tej ženski, naj jo pusti, toda vse zastonj. Draga je kar naenkrat raznesla vest, da je z mladim kraljem noseča. Kralj je to verjel in je zahteval od ministrov, da se mu takoj dovoli zakonska zveza z ženo, ki se čuti kot mati bodočega kraljevskega naslednika. Sedaj seveda je imela Draga kralja popolnoma v svojih mrežah. Kraljica Draga je bila jako svojevoljna. Kdor ji ni ugajal, moral je, naj še je imel toliko zaslug,

službo takoj zapustiti, iti v penzijo ali pa v ječo, medtem, ko so njej udane osebe, čeprav niso bile sposobne za višje službe, dobivale vedno in vedno več upliva. Lahko se toraj sprevidi, kako da je prišlo, da ni nihče Drage maral. Za tolike krivde je bil dan sodbe neizogiben. Kdor srbske razmere pozna, temu tudi zadnja revolucija ni prišla nepričakovana. Toda tako zverinskih umorov ni nihče pričakoval in ves pošten svet obsoja grozoviti zločin. Naj bi bili kralja in kraljico iz dežele izgnali, upliv hiše Obrenovičev je bil že itak do skrajne meje podkopan in tako ne bi bil niti prognani kralj niti kraljica Draga nevarna kakemu novemu kralju.

(Konec prihodnjic.)

Spodnje-štajerske novice.

Župnik Murkovič in krst. Molčali smo, misleč, da je župnik Murkovič od svete Barbare v Halozah vsaj mož beseda, to je, da smo ga vsaj spravili tako daleč, da tisto, kar je obljubil, tudi spolni. A vse zastonj! Mi nimamo nikakega sovraštva proti duhovščini, a Murkovičevo postopanje pa zasluži, da pride v svet. Našim bralcem je znano, da smo poročali kako je župnik Murkovič uvedel tako zvano kazen sa vse botre nezakonskih otrok. Po 5 goldinarjev in še več so morale take botre plačati, denar pa je župnik djal v svoj žep. Tako si je vedel Murkovič zadnje leta pomagati in si je marsikateri goldinarček na tak nepošten način zaslužil. Ubogi Haložani že itak tičijo v strašnih stiskah, katere jim je povzročila neusmiljena narava. Prej bogati haloški bregovi so zadnja leta popolnoma osiroteli, ker je uničila trsna uš edini in glavni pridelek tek krajev. Haloško ljudstvo **strada**, in to je istina, čeprav nihče od tega ničesar ne zve, ker so ti trpini preponosni, da bi to svetu naznanjali in potrpežljivo prenašajo svojo nadlogo z upanjem na boljše, bodoče čase. In ravno v tem najhujšem času je nastopil Murkovič in začel iz ljudstva izsiljevati na nepošten način krvavo zaslužene groše, katere so haloški siromaki spravili težko skupaj, med tem ko je marsikateri od njih trpel glad! „Štajerc“ je zvedel od tega in je brez vsacega sovraštva pokazal župnika v pravi luči, ter je poskrbel zato, da je župnik moral dati denar, katerega je iz siromakov izsilil, nazaj. Župnik Murkovič je prišel na dotične dopise v Ptuj in je poplačal v pisarni nekega tukajšnjega odvetnika stroške in položil je tudi denar za vse tiste, kateri so se bili do tedaj pritožili o njegovem umazanem postopanju. Dobro, mi smo si mislili, naj pa bode. Župnik je sicer nepošteno ravnal, toda ker vidimo, da hoče storjeno krivico zopet popraviti, bomo ga pustili v miru. Vrh tega je župnik **prosil** dotičnega odvetnika, naj bi nas ta poprosil, da ne bi prišlo Murkovičevo ime več v „Štajerca“, ker bode on (namreč Murkovič), vse „kazni“, katere je haloškim kmetom naložil, zopet povrnil. Župnik Murkovič je pri tej priložnosti rekel in se zavezal, da bode v nedeljo po tem iz prižnice (kancelna) naznanil, naj pridejo vsi tisti, katerim je naložil „kazni“, k njemu v farovž, ker bodejo tam dobili

denarje nazaj. Mi smo si mislili, dobro tako, siromaki dobijo denar nazaj, a župnik pa itak ni vreden, da se več pečamo z njim. Radi tega nismo v našem zadnjem listu o celi stvari ničesar poročali. Toda prišlo je drugače! Murkovič, božji namestnik in župnik sv. Barbare v Halozah je lagal, grozvoito lagal, v tega pa še prav zahrbtno ravnal. Murkovič ni nič oznanil, ne, pri pridigi na dotično nedeljo je grozno udrihal po naprednih časopisih, seveda najbolj mišljen na naš list. Nato je pozval k sebi 4 klerikalne činske predstojnike, sestavil si sledečo izjavo in dal od omenjenih predstojnikov podpisati. Predzadnji župnikova presega vse meje, da si upa on to izjavo poslati v Mariborški klerikalni listič, v „Slovenski Gospodarja“. Izjava se glasi tako-le:

Izjava:

»Ker je ptujski časopis «Štajerc» že večkrat napadel na nesramen način našega preč. g. župnika Franca Murkoviča, in ker bi bilo lahko to napadanje povod za nemu mnenju o našem dušnem pastirju, izjavljamo pisani, da najostreje obsojamo in zavračamo ostale pisarje «Štajerca» ter odobrujemo popolnoma postopanje našega čast. gospoda župnika v vsem, posebno pa v t. d. da z nalaganjem kazni za ubožni zaklad odvrta množenje nezakonskih otrok ter tako zabranjujejo naraščaj, proletarijata v tukajšnjih že itak z ubogimi preobloženih občinah.

Sv. Barbara v Halozah, 21. jun. 1903.
Fr. Voglar m. p., obč. predstojnik občine Grusko
Ivan Žuran m. p., občinski predstojnik občine
dišče; Anton Korenjak m. p., obč. predstojnik
občine Sv. Barbara; J. Kelc m. p., obč. predstojnik
občine sv. Elizabeta.»

Da je Murkovič to izjavo sestavil, temu se kakor ne čudimo, saj poznamo tega angeljsko čistega poštenjaka, a presenetilo nas je, da so dali št. kmečki občinski predstojniki, o katerih smo poročani, da imajo vsaj iskrico ljubezni do resnice v svetlo klerikalnih srcih svoja imena za to vnebovpijajočo krivico! Ne, to ni mogoče, da bi občinski predstojniki odobraval to izsesanje ubogih Haložanov, to ni mogoče, ne tega nočemo verjeti, da bi Voglar, Žuran, Korenjak in Kelc izjavili s svojimi poštenimi kmečkimi imeni, da jim je prav, ako se izruje iz romaških haloških, žuljevih rok težko, pretežko zasluženi denar. Barbarčani, sodite sami, vprašajte tudi omenjene občinske predstojnike, kaj pomeni župnikove besede „da župnik z nalaganjem kazni ubožni zaklad odvrta množenje nezakonskih otrok ter tako zabranjuje naraščaj proletarijata v tukajšnjih že itak z ubogimi preobloženih občinah.“ Barbarčani, kaj ne, to je nesramno, te besede izraz prave, do dna nečiste klerikalne duše. Murkovič ni nikdar dal omenjenega denarja siromakom, ravno tukaj vprašamo vse Barbarčane, ali je bil med njimi le eden, kateri je kedaj dobil od tega „kmečkiga prijatelja“ le en krajcar podpore. Za kaj ubožni zaklad pa je dal Murkovič omenjeni denar? Občinski predstojniki, ki ste gori navedeno cunjeno pisali, ali Vas ne peče vest? Zakaj pa ni hotel dati peti občinski predstojnik, gospodar Krajnc podpisati

Odgovo
Toda c
vprašal
ljivega
v Mari
več, k
Murk
mi vse
jih je
se žup
in raj
tožben
pastirj
kovič
gulil
nas. Ž
storili
bode
da se
M
Napot
sveto
povso
to tu
mestu
bilo c
vili k
sodni
Škofa
tudi,
ljivi
doval
in p
in d
med
pridi
čisto
plan
je p
seboj
tega
„Štaj
pridi
sovr
Škof
pridi
pa t
rovž
dilo
Ne,
ljub
„Fil
Pač
Tod
Bud
„k
P
Ako

Odgovor je lahek, ker je poštenjak od pet do glave! Toda dovolj! Izročili smo celo stvar javnosti in tukaj vprašamo državnega pravdnika, tukaj vprašamo milostnega, pravicoljubnega knezoškofa in celi konsistorij, Mariboru, ali jim je znano, da se je do sedaj že kakor dva s e t oseb javilo, katere je župnik Murkovič „kaznoval“ po svojem kazenskem zakonu, ali vse omenjene vprašamo, ali jim je znano, da še kaj je mnogo in mnogo, kateri še se niso javili, ker so župnika, kot Kristusovega namestnika bojijo in radi molče trpijo krivico, kakor pa da bi nastopili zbiranim potom proti svojemu „vrlemu“ dušnemu pastirju? Barbarčani, pridite v naše uredništvo, Murkovič bode in mora dati denar, katerega je iz Vas izvil nazaj, kakor ga je dal že večim, ki so bili pri nas. Župnik Murkovič, no, pa nas toži, ako smo ti storili krivico, ako smo mi lagali, prav iz srca nas bode veselilo zvedeti dan, kateri bode odločen za to, ali se bomo pred sodnijo merili s teboj!

Nekaj o zadnjih birmah. Milostljivi knezoškof upotnik je delil v zadnjem času v nekterih krajih mnogo birmo. Kakor se nam poroča, so ga kmetje sprejeli z velikim navdušenjem sprejeli, saj pa si je tudi v svoji ljubeznjivosti zaslužil. Tudi v našem mestu je bil jako sijajno sprejet. Ptujsko mesto je bilo okinčano z banderami. Pred rotovžem so pozdravili knezoškofa ptujski župan, okrajni glavar, okrajni svetnik, občinski svetovalci, več uradnikov in oficirjev. Škof je sprejem očividno razveselil. Veseli nas pa tudi, da smemo poročati, kako priljubljen je milostljivi škof pri ljudstvu. Neki kmet je nam pripovedoval, da je milostljivi škof v njegovi fari tako lepo in prijazno pridigoval, da bi ga bil le poslušal noč na dan. Pravil je, kako je svetoval škof, da bi se med seboj morali ljubiti in ne preganjati. „Ja, take pridige“, tako je vskliknil kmet, „take pa že, te so mnogo drugačne, kakor pa pridige nekterih naših klanov in nekterih naših župnikov. Vedno in vedno povdarjal škof, da se ne smemo sovražiti med seboj, to pa tudi Štajerc vedno povdarja in radi tega tudi škof ni niti ene besedice spregovoril o Štajercu“, med tem, ko pa naši duhovniki pri vsaki pridigi zmerjajo čez njega!“ No klerikalci, no vi zmerjavniki našega lista, kaj pa porečete k tej sodbi? Škof nikdar ni zmerjal „Štajerca“, ne, on je celo pridigoval v našem smislu — več pa ni treba! Sicer pa tudi vemo, kako je obsodil škof sam nekatere farovže. Ali naj povemo, kaj se je pri sveti Marjeti gojilo in zakaj škof niti v farovžu ni hotel obedovati? Tega nočemo, tokrat jim hočemo prizanesti, pri- bljenemu škofu na ljubo.

„Štajerc“ in „Fihpos.“ Morda na vsaki strani Fihposa“ najdeš „Štajerca“ parkrat imenovanega. Pač dokaz, kako mu ugaja. Dobro tako „Fihpos“. Toda to, kar ti je zadnjič pisal neki klerikalček iz Sandine pri Ptuj presega vendar vse meje. Čujte to-le: „Štajerc“ vedno piše: preljubi kmet in zopet kmet, kedar pa kmet v mesto pride h kateremu njegovih pristašev, tedaj pa mu ti rečejo: „bindišer tep“. Ako to dokažeš, „Fihpos“, potem ti obljubimo, da

ne bomo nikdar več pisali ne ene vrstice o tvojih prijateljih, lahkomiseljnih kaplanih in grabežljivih dohtarjih, kar ti bode gotovo jako ljubo. Ako pa ne dokažeš, pa si zopet prav klerikalno lagal. Pač pa poznamo takozvanega slovenskega trgovca, kateri se je še le pred kratkim izrazil tako-le: „Kmetje so butelni, ker ne sprevidijo, zakaj jim plačujem v krčmi pijačo!“ Toda povej nam, zakaj pa ravno tudi tvoji takozvani „narodni“ trgovci sprejemajo kaj radi n e m š k e groše?

Nova bolezen pri kokoših. Vsakdo ve, koliko škode kmetom na Spodnjem Štajerskem vsako leto učinijo kuge med govejo živino in posebno med svinjami. Škoda, katero je povzročila zadnja leta svinjska kuga na Avstrijskem, znese povprečno računjena do 20 milijonov kron na vsako leto. Od koder pa smo dobili to kugo? Prišla je k nam iz „blažene“ madžarske zemlje. Na madžarskem razsajajo vedno in vedno živinske kuge, ker tam vlada premalo strogo pazi na njih zatirjatev. Sedaj se je pokazala na Ogrskem zopet nova kuga in sicer pri kokoših. Ta bolezen uniči v par urah žival, in se jako lahko raznese. Sicer je avstrijska vlada odločila, da se morajo pošiljatev kuretine, katere pridejo iz Ogrskega in o katerih se sluti, da imajo to kugo, kokošinja kolera se njej pravi, takoj poslati nazaj, toda kaj pomaga to, ker so se vendar že rastrošile glivice povzročujoče to bolezen. Radi tega je za kmete, posebno ob ogrski meji velike važnosti, da ne kupujejo ogrskih kokoši in pišancev, ker le s tem se lahko zabrani preteča nova nevarnost. Radovedni smo, kaj bodejo porekli k celi stvari takozvani kmečki poslanci na Spodnjem Štajerskem, videli bodemo ali bodejo zato skrbeli ali ne, da se takoj prepove uvoz ogrske bolane kuretine. G. Girstmayer iz Maribora se je zadnjič v tej zadevi obrnil na nemškega poslanca Wolffhardta in ta mu je obljubil, da bode vse storil, kar je v njegovi moči, da prepreči nevarnost, ki preti zopet spodnještajerskim kmetom. No videli bodemo, ali bodejo zastopniki kmetov držali roke križem, ali pa bodejo vendarle enkrat storili svojo dolžnost.

Na ptujski gimnaziji se vršijo skušnje vseh privatnih učencev za tekoči drugi tečaj dne 11. in 12. tega meseca. Za prvi razred se bodejo sprejemali in vpisovali učenci dne 21. julija in 16. septembra. Učenci, ki hočejo vstopiti v gimnazijo, morajo prinesiti s seboj zadnjo šolsko spričevalo in krstni list. Za vpisovanje in sprejem je treba plačati 5 kron 20 vin.

Premiranje konjev. Dne 17. julija se vrši v v Ljuto meru dne 18. julija v Ormožu premiranje konjev. Mi opozarjamo kmete na dotično oznanilo v tem listu.

Otrok je utonil. V mestnem vrhu pri Ptuj je utonil dne 7. t. m. 2-letni otrok posestnika Jožefa Pauko. Otrok se je igral pri mlaki tik hiše, v kateri je bilo sicer jako malo vode in je padel v njo. Ker ni bilo nikogar, ki bi mu bil pomagal, je utonil. Oče je bil odišel po svojem opravku, dočim je mati ležala bolana v postelji. Ker je bil otrok brez varstva, mo-

rala se bodeta zagovarjati radi tega pred kazensko sodnijo. Stariši pazite na otroke!

Nemška šola v Ljutomeru se bode na izrečeno željo kmetov zopet povekšala. Ljutomeržani so pač sprevideli, da človeku nikdar ne škoduje, ako se je še drugega jezika naučil. Mi mislimo, da radi tega pač nihče ne zataji svoje narodnosti, kakor vedno kriče klerikalci, ako se uči drugega jezika. Kmetje, skrbite tudi v drugih krajih za dober poduk vaše dece, ne dajte se gospodom v dolgih črnih suknjah za nos voditi. Deca se naj uči tudi nemškega jezika, ker ga bode, ko ji bode treba iti v svet jako potrebovala!

Poročilo ptujskega sejma. Ptujski sejem dne 1. t. m. je bil prav dobro obiskan, posebno mnogo kupcev iz Zgornjega Štajerja, iz Koroškega in Nižjega Avstrijskega je prišlo na njega. Prignalo se je na sejem 95 konjev, 826 glav goveje živine in 346 svinj. Prihodnji živinski sejem bode dne 15. tega meseca.

Vol ga je ubil. Dne 25. p. m. je pasel 70 let stari Kočar Žniderič iz Male vesi krave. Kar naenkrat je priletel od bližnjega soseda vol in se je začel s kravami bosti. Žniderič je hotel vola odpoditi, ta pa se je na njega postavil, in ga vrgel na tla. Pri tem mu je predril z rogami trebuh, tako, da je Žniderič drugi dan vsled poškodovanih črev umrl.

Shodi nič kakor shodi. Dne 5. julija je bil zopet shod v Šoštanju. Dohtar Serneč, potem kaplan Korošec in Vošnjak so razlagali kmetom klerikalne svoje nazore. Dne 19. julija pa bode zborovanje v Rušah. Govorila bodeta dohtar Rozina in pa dohtar Robič. Dohtar, kaplan, in zopet dohtar in še en dohtar, kmetje, zdaj pa že veste, v čegavo korist se bode zopet zborovalo. Le idite jih poslušat in prepričali se bodete, da ti gospodje na sebe nikdar ne pozabijo.

Ustrelil se je V Gornji Ložnici pri Mariboru 45-leten kočar A. Verdjak. Pred kratkim je bil iz tovarne v Gornji Bistrici radi pijančevanja odpuščen in je storil ta nesrečni korak najbrž, ker se mu je od pijanščine zmešala pamet.

Bankovci za 10 goldinarjev se ne bodejo od dne 31. avg. t. l. več drugje, kakor pri glavnem avstro-ogrskem zavodu sprejemali. Po 1. septembru jih ne moremo več drugače zamenjati, kakor, da poprosimo zato dovoljenja pri generalnem svetu avstro-ogrške banke.

Iz Cirkovec. „Blagor njim, ki so usmiljenega srca.“ Marija Koren, iz Spodnjih Jablanov, stara vdova, je prodala svoj čas svojo hišo št. 25 dotične občine, ki spada v faro Cirkovce in si je pri tej prodaji pridržala pravico v prodani koči dosmrtno brezplačno stanovanje. Zadnji kupec Franc Osenjak jo je poprosil, da bi tudi njemu dovolila v tej hiši stanovati, kar je dobrodušna ženica konečno tudi dovolila. Osenjak pa je začel starko nadlegovati, želeč jo spraviti na vsak način iz stanovanja. Ker jej konečno ni bilo za obstati, je šla starka k odvetniku dohtarju pl. Plahki v Ptuj in ga poprosila, naj jej ta sodnijskim potom pripomaga do njene pravice. Ker ni imela denarja za dotično sodnijsko postopanje,

je prosila odvetnika, naj jej ta pomaga zastopj. (druhalij) v
vetnik, čeprav Nemeč, se je uboge slovenske staro surovo
usmilil, in jej obljubil, da jo bode brez plača ljutom
pri sodnji zastopal. Ker pa je pri taki tožbi tr menda
več kolekov (štempelnov), napravil je odvetnik ubo čast gu
spričevalo, dal to spričevalo starki in jej naročil, dali pr
je pusti od občinskega predstojnika domače ob narod
in pa od župnika domače fare podpisati, ker to t
postava zahteva, ako hoče biti kdo od kolekov op
ščen. Koren je nesla ubožno spričevalo k občinske
predstojniku in ta je radovoljno podpisal in mu p
tisnil občinski pečat. S tem spričevalom se je n
potila uboga vdova v farovž v Cirkovce k župni
Francu Cernenšek. Ko je župnik ubožno spričev
zagledal, mu je grozno skipela jeza: „Kar je neme
dohtar pisal,“ se je zadril nad ubogo vdovo, „tega
podpišem!“ Nato je spričevalo ženi iztrgal iz rok
je na drobne kosce r a z t r g a l. Župnik Cernenš
blagor ti, ki si toliki „prijatelj“ siromakov. Kri
je rekel: „Kar bodete enemu iz teh storili, (nam
siromakov,) to ste meni storili!“ Sicer pa je vpraš
ali ima župnik sploh kako pravico raztrgati ljud
reči, posebno pa še u r a d n o p o t r j e n a p i s m
No, bodemo videli!

Celjska žaba in koroški „Mir“. Grozovito ču
se je zgodilo, celjska žaba ali pa „Domovina“, p
polnoma klerikalni listič si je upal vendarle enka
okrcati svojega klerikalnega bratca koroški „Mir“, b
piše o njem v svoji številki z dne 3. t. m. govori
o koroških razmerah to le: „Koroške šolske razme
so take, da bi se jih sramovali Culukafri. Časniko
ki bi nas vzpodbujali, ter učili, pa nimamo. „Mir
piše o vsem mogočnem, samo tega ne, kar bi na
narodno in gospodarsko vzpodbujalo, ter je post
tako neprebavljiv, da se je uprlo vsakemu, tudi na
naobraženemu človeku čitati te čenčarije. To ču
mislim, „Mir“ že sam, ker ga naročniki vedno bo
zapuščajo.“ Dobro tako! Sicer pa mi vemo, kako
da Korošcem takoj pomagati. „Štajerca“ si mora
naročiti, pa bode! Hvala Bogu, da je začel „Mir
umirati, in Bog daj, da bi še začela kmalu celjsk
žaba. Kaj pa se tiče tožbe o tužnih razmerah n
Koroškem, to pač ni tako hudo. Da se dotični do
pisnik tako grozno jezi, ker so slovenski kmetj
namesto slovenskega k a p l a n a r a j i v o l i l i n e m e
k e g a p o š t e n e g a k m e t a, to nam je naravnost ne
mevno. Sicer pa koroški volilci gotovo vejo, zak
so to storili. Njim ni za hujskarije, temveč za m
med narodoma, ki živita na Koroškem.

Dopisi.

Iz Ljutomera. V nedeljo dne 28. junija t. l. s
blagoslavljeni ljutomerski nemški pevci svojo zastav
(bandero). Pri tej priliki dospelo je mogo nemški
pevskih društev iz daljnih krajev v Ljutomer. Ko s
je pomikala velika procesija pevskih društev od ko
lodvora na glavni trg se ničesar ni dogodilo, ko p
so se počele govorice na glavnem trgu, prihitela
množina pijanih viničarjev in drugih tepecev (samo
v o

druhal) na glavni trg ter je počela kričati in se surovo obnašati. Vse to so, kakor se govori, natrosili ljutomerski privandrani hujskači, kateri še se bodo menda morali zagovarjati pred sodiščem. Čast, komur čast gre. Kmetje ljutomerskega okraja se niso dali pregovoriti, vsi so priznali, da ima tudi drug narod pravico se veseliti.

Dne 4. julija t. l. vršila se je pri tukajšnjem sodišču obravnava proti Dr. Grossmann, odvetniku v Ljutomeru radi razžaljenja časti. Pri tej obravnavi je bil znani gospod obsojen na 50 K. globe ali pa 5 dni zapora vsled česar se bode bolje spominjal na zadnjo veselico.

Ormož. Zopet smo prisiljeni, da ti, dragi „Štajerca“, poročamo o napadih inženerja Lupša. Ni še dolgo, ko je ta inženjer ob neki priliki rekel: „Štajerca“ že umira, kmalu bode crknil; donesli bodemo mu zadnji udarec in ne bo ga več, te spake in hudega volka v ovčji podobi, ki našo zaslepljeno ljudstvo le z levico objema, a z desnico ga pa vleče v grozno temo in prepad, kjer vladata za nas poguba in pogin!“ To je pač hudo, ostre so besede za „Štajerca“, ki pa se, hvala Bogu, ne bodo nikdar uresničile, če tudi si ta gospod inženjer s pomočjo svojega zvestega službenca Karola, kakor ga ob vsaki priložnosti kliče in drugih pristašev, ki seveda brezmiselno vsaki njegovi besedi pritrjujejo in kimajo, na vse kriplje prizadevlje, vrle kmete in napredne može povsod odračati od prave poti. V namen, da bi ta „dobrotnik kmečkega stanu“, kakor se imenuje, utrdil svoje stališče, obljubuje kmetom celo zvezde iz nebes, govori in piše o boljših časih, katere mu hoče seveda on s svojimi nauki pripraviti — a mi smo pravočasno sprevideli napačnost, mi smo laskavost spoznali! — Gospod inženjer, Vaše in Vaših pristašev besede, katerih se Vam je posrečilo, v kratkem času precejšnje število nabrati, so že obsojene od trezno in prav mislečih, izkušenih kmetov, obsojeni so od ljudi, ki vidijo in prav dobro znajo, kam plovete! Nikar ne mislite, da znate več, kakor mi drugi, ker zaradi „umiranja“ „Štajerca“ ste res slabo podučeni — gotovo se Vam je to najbrž sanjalo. Smrt tega izvrstnega lista, ki stoji edino le na pravi in dobri podlagi, še ni tako blizu, pač pa bo kmalu odbila, nam v veliko srečo in veselje, zadnja ura vsem tistim, z bedarijami prepolnih listom tudi vkljub Vašim „izvrstnim člankom“, s katerim hočete kaliti mir med našim ljudstvom. To Vam naj bode v svarilo, sicer posežemo po najostrejšo pilo.

Iz Gornje Radgone. Neki kolovrat od sv. Jurija ob Ščavnici, kateri je samo na dvema slabima nogama postavljen, začne presti same vrhače in „celjska žaba“ misli iz tega platno narediti. Naše klerikalne žabe sevé sedaj najbolj reglajo, ker so slišale, da se bližajo volitve za gorno Radgonski okrajni zastop. Toda tem žabam ne bodem odgovarjal! Kako bi se vendarle moglo o tem govoriti, da bi si okoslavski požarniki dobili od okraja 800 goldinarjev, ker imamo v okrajnem privdarku za vse požarne stroške celega

leta le samo 400 kron. Zakaj le neki hodijo v naš okraj prek Mure gospodarit? Kako pa so gospodarili poprej, ko je preljubi naš „slovenski“ Kocmut načelnik bil. Ti dopisnik, — sicer pa tega imena niti ne zaslužiš, ti mazač le počasi! Poprej se je reklo, da ni bila pravda južne železnice zgotovljena, zdaj pa pišeš, da je bila moja dolžnost, okraju kaj dobrega storiti. Čegava pa je bila dolžnost okraj te nesreče obvarovati! Ti čisti „Slovenec“, zakaj pa se nisi takrat bojeval zato, da bi gornje radgonski okraj bil te pravde prost? Kaj od mene in „Südmarka“ pišeš to je grozovita laž! „Südmark“, naj bi bil meni za naše okrajne volitve denarjev dal, da, da to je grozovita laž. Še nikoli nisem društva „Südmark“ prosil niti ne za vinarja in ga tudi nisem dobil. Sploh pa ni človeka na svetu, ki bi mi zamogel dokazati, da sem jaz koga prosil, naj me voli. Moja želja je, da bi ravnali volilci po svojem prepričanju. Vračko.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Poštar Koser ni prijatelj „Štajerca“. Ko pridejo naši listi s pošto, potem jih vrže v dvorani na mizo, tako, da jih lahko vzame, kdor jih hoče, ter jaz večkrat ne dobim svojega lista. Blagovolite mi naznaniti, ali se to po postavi sme storiti ali ne? Lovrenčki kmet. (Opomba uredništva: Mi bodemo takoj poskrbeli za to, da Koser ne bode več tako postopal. Z Bogom!)

Crešnice v konjiškem okraju. Blagovolite k mojemu zadnjemu dopisu sledeče v pojasnilo sprejeti: Štiri dni pozneje, ko me je Zazial ali Kotnik tako nadlegoval, je bila dne 25. aprila seja kraj. šol. sveta in takrat je prišel na Ogrizekov pouk Zazial v šolo, namesto v moje stanovanje, kakor se za rednega človeka spodobi, ter je tamkaj svoje prejšnje besede od 21. aprila nekako srdito začel vse obračati, tajiti in zvijati in to nalašč zato, da bi me bil v jezo spravil ter me h kateri razžaljivi besedi zapeljal, potem pa tožil, dočim je Ogrizek na vsako besedo strogo pazil. Ko hitro pa sem jaz izustil: „Vi sedaj vse obračate, zvijate in tajite, to je sama laž!“ takrat se hipoma Ogrizek z velikim veseljem oglasi in pravi okoli stoječim: Ste slišali, Adamič je rekel, da je Zazial „lažnjivec“!? itd. Zato izmišljeno besedo me je Zazial tožil. Pri obravnavi pa začne ta zopet vse druge reči govoriti, kakor da bi o tej besedi ničesar ne vedel. Zdajci mu razložita oba gospoda, sodnik in Zazialov zagovornik, da se je tožilo edino le za besedo „lažnjivec“ in ničesar drugega! — Tedaj sem jaz g. sodniku zatrdil, da besede lažnjivec nisem nikoli izgovoril, pač pa besedo: to je „laž“. Nato razloži g. sodnik, da sta izraza: To je laž in Vi ste lažnjivec, „celo enako“ prestopna in razžaljiva. Ta sodnikova razlaga je bila sedaj za župnika Ogrizeka, ki je vedno od zunaj pri sodnijskih durih poslušal, kar se ne spodobi, rešenje in kakor voda na mlin. — Ko je bil potem Ogrizek notri poklican in vprašan, kaj ve kot navedena priča o tem povedati, je djal: Adamič je vedno trdil, to je laž, to je laž, a besede „lažnjivec“ ni slišal. Ravnotako je rekla druga priča, Anton Turk po dom. Seušek. Slednjič naj dragi bralci sami blagovolijo razsoditi, kaj bi bila neki duhovnik in

župnik Ogrizek ter njegov enakovredni kamerad Šušek storila, ako bi bilo zaradi besede „lažnjivec“, radi katere se je tožilo, in kar sta bila pripravna pričati, do prisege prišlo, ako bi gospod sodnik ne bil tako, kakor že rečeno, razložil in, ako bi Ogrizek ne bil pri vratih poslušal ter sodnikovo razlaganje slišal. Spominjajo pa še se dragi bralci iz tega lista, da je župnik Ogrizek lansko leto pred božjim razpelom trdil, da še mene ni nikdar za nemčurja imeoval, dasitudi mu ta beseda neprenehoma na jeziku leži. Dostavim še, da se Ogrizek stem hudo smeši, ker se občno diči in baha, da me je tako dolgo s s pomočjo kraj. šol. sveta tožil, dokler me ni s Črešnic spravil, kajti njegove ovadbe pač tega upliva nikakor niso imele, temveč je to resnično, da sem jaz, ker na svoje prošnje drugzega mesta nisem dobil, šel raje prostovoljno v pokoj, nego bi se po občnem pregovoru z b — prepiral. Njegova gorka želja pa mene ob službo in pokojnino spraviti, se mu hvala Bogu ni posrečila, v bodočnosti pa, kar je omenil, naj dobro pazi, da si iz vrhunca te „nekrščanske ljubezni“ sam sebi kaj enacega ne nakopa.

J. Adamič, šolovodja v pokoji.

Razne stvari.

Koliko človek pojé. Mož, srednje velikosti, ki ima zdrav želodec in ki je dosegel starost 70 let se lahko pohvali, da je snedel v tej dobi 25.000 kilogramov kruha, 18.000 kilogramov mesa, 40.000 kilogramov zelenjave, 36.000 do 48.000 jajc in popil blizu 500 hektolitrov tekočin. Vse te jedi in pijače, ki jih povžije človek v tej dobi, veljajo 48 tisoč kron. Kdor ne verje, naj sam računi!

Vse postaja dražje. Že od začetka tega leta je postalo vse blago, katero je iz volne in žide, dražje. In sicer je cena v fabrikah poskočila za 10 procentov; tudi konec (cvirn) na cevkah (špulah) je postal 10 procentov dražji. Zato so se morale cene tega blaga tudi v vseh trgovinah povikšati. Vzrok temu je iskati v slabih žetvah dotičnih potrebščin za izdelovanje tega blaga.

Koliko je človek vreden. Tudi človek je sedaj cenjen na svojo denarno vrednost. Neki francoz je izračunal, da je nomarlno razvit človek vreden 9000 do 10.000 kron. ker je kalcij, ki se da dobiti iz takega telesa, toliko vreden. V človeškem telesu je povprek 1400 gramov kalcija. Če pride mož, ki je to izračunal, kdaj v denarne stiske lahko sam sebe odda v kako — zastavljalnico.

Dvakrat vzel isto ženo. Pri neki obiteljski slavnosti v Nevjorku, h kateri je bila povabljena tudi vdova Charlota Heierjeva, povprašal je neki gost, imenom Nathan Henderson, kdo je omenjena gospa, katera mu je posebno ugajala. Na to ga je gospodinja predstavila. „Nathan Henderson“? ponovila je gospa Heierjeva, in takoj spoznala — svojega soproga, od katerega je bila 37. let ločena. Pred 37. leti jo je videl zadnjikrat in tako je ni več poznal. Par dni potem jo je vprašal, se li hoče z njim po-

ročiti, v kar je privolila. Dne 22. aprila sta se poročila in še isti dan je zvedel, da je njegova soproga ista, katero je pred 37 leti ostavil. Na to sta se napotila na ženitovanjsko potovanje v iste kraje kakor pred 43. leti, kjer sta se prvič poročila. Sedaj sta se vrnila v Nevjork, kjer bodeta živela kakor prej, v rebrice in golobje.

Zunanje novice.

Obsojena nuna. Na Francoskem je bila te dni obsojena neka nuna po imenu Sainte-Rose, predstavnica nunškega samostana (kloštra) v Tourzu. Nuna je namreč bila obdolžena, da je trpinčila šolske otroke, ki so bili izročeni njenemu varstvu. Obtožena je prišla na sodniško postojnico, da so dekleta za kazni morala delati z jeziki križe na kamenita tla, da so jih polivali z mrzlo vodo, jim tiščali glave pod vodo, jih mazali s kravjekom ter zapirali čez noč v mokro klet. Obsojena je bila v dvomesečno ječo.

Papež Leon XIII. je na smrtni postelji. Zdravnik dr. Mazzoni se je izrazil proti uredniku lista „Vocella della Verita“, da je bil dne 6. t. m. navzoč med tem, ko je papež sprejel svete zakramente umirajočih. Mazzoni pripoveduje o tem tako-le: Papež je popeljal noma pri zavesti in vsakdo se mora čuditi, da prenaša s toliko dušno močjo propadanje trupla. Zdravnik je izjavil, da ga papež celo noč od 6. do 7. t. m. ni poklical k sebi, čeprav je pričakovati, da bo najbrž v prihodnjih 48. urah umrl. K zdravniku je rekel papež: „Ne motite se, stari Pecci (tako se piše papež) mora umreti, papež je nezmotljiv in večni.“ Bolezen, katera se je lotila papeža, se je spoznala kot vnetje pljuč. Kakor se poroča z dne 6. t. m. iz Rima, papež noče ležati v postelji, ker mu ležanje povzroča velike bolečine, zato mu je dovolil zdravnik, da sme sedeti v stolu, ki je bil nalašč zato napravljen. Kakor poročajo listi, je prišlo v Rim več kakor 500 telegramov, med temi tudi od našega presvitlega cesarja, v katerih so vladarji in odlične osebe povprašali o papeževem zdravju. Kakor poroča „Börsenkurier“, je bil oveščen nemški cesar zadnjo nedeljo o nevarni papeževi bolezni. Tudi ta cesar, čeprav protestanst, je pri božji službi molil za papeževu zdravje ter končal svojo molitev takole: „Svet potrebuje dobre in velike može, neskončni vsega močni Bog naj podeli svetemu očetu še mnogo let!“ S to cesarjevo prošnjo se strinjajo naše najiskrenejše želje.

Obsojen kaplan. Kaplan Jožef Horacek, kateri je bil obdolžen, da je posilil maloletno deklico je bil dne 26. p. m. od porotnega sodišča v Königrecu obsojen na poldrugo leto težke ječe.

Gospodarske stvari.

Meje med njivami. Mali posestniki ali kmetje imajo navadno zelo raztresene njive. Med njivami sednih kmetov nahajamo po mnogih krajih nekoliko z meja

nevzorane ledine, ki jo po nekdaj imenujejo „grivo“; ta griva je pa kmetovalcu navadno samo v škodo. Taka griva ne daje navadno drugega pridelka kakor nekoliko trave. Ker je pa svet sposoben za boljše obdelovanje, je zares škoda, da leži tako zapuščen. V starodavnih časih, ko so bila obširna zemljišča razdeljena med primerno majhno število prebivalcev in ko niti ni bilo mogoče vsega sveta obdelovati, takrat seveda se jim ni trebalo brigati za vsak košček, kakor dandanes, ko je mnogo prebivalcev skoraj povsod, koder svet obeta količkaj kruha, in ko so vsa zemljišča tako zelo obdačena. Dandanes so se tudi potrebe zelo pomnožile, in zato moramo skrbeti, da se z vsako pedjo zemlje kolikor se da okoristimo. Edini vzrok današnjih mej je, da so zemljišča različnih gospodarjev ločena drugo od drugega. V ta namen pa ni treba širokih griv, ki so navadno najnevarnejše meje, ker dajo lahkoumnemu sosеду priliko, da si leto za letom prilastuje palec za palcem sveta, vsled česar nastajajo pogostoma prepiri in pravde in sovražstvo med sosedi. Saj ne manjka takih ljudi, ki se radi bogatijo na škodo drugih. Ko so se njive nekdanjih graščin delile med kmete, so večinoma imele ravne meje, in če primerjamo dandanes davkarsko mapo z mejami, kakoršne so v istini, se takoj prepričamo, da so meje na mapi ostale ravne, meje naših njiv pa so skoraj povsod zakrivljene, kar obenem dokazuje, da so grive in meje nezavesljive in da vobče zelo škodujejo. Kakor smo že omenili, so grive mnogokrat krive preprirov, tepežev in pravd. Vse to pa prizadeva poleg moralne škode tudi velike stroške in izgube. Pravde segajo posestniku posredno in neposredno globoko v žep. Poti k sodnikom in odvetnikom, zamude, advokatska dela in koleki, vse to stane, požira denar, da je gorje kmetu, ki je zapleten v pravde. Posredno se pa zaradi pravd množi število državnih uradnikov, a te mora vendar tudi vzdrževati posestnikov davek. — Kadar priženejo naši pastirji in pastirice živino s pašne domov, gredo naravno požet po mejah nekoliko zelenjave za krave. Nekrat pa se pripeti, da skrbna gospodinja prihiti s svojo sosodo in da veli svojim pastirjem kolikor moči meje požeti. Iz tega nastane babji ravs in kavs, kterege se navadno vpletajo tudi gospodarji, in tako vgnezdijo sovražstvo med družini, tako da si začno kakoli mogoče druga drugi škodovati! Evo! zaradi meje je za vselej skaljen mir in vgnezdilo se je sovražstvo s svojimi nasledki. Znamenito škodo nam delajo tudi mrčesi, kateri se skrivajo po mejah in od njih zahajajo v njive, ter tudi miši, bramorji, polži. Meje se raztroša plevel v njivo. Tako rase na pr. pšenica po mejah prav rada; kadar pride detelja v njivo, začne se širiti, in sicer tako naglo, da nam pšenica desetino in lahko še več košnje. Pšenica staja mnogokrat snetjava zaradi tega, ker rase po mejah tak plevel, na katerem sesnetje rado zarezja; enaka zgodnja pogostoma ovsu in ječmenu. Meje so potem našim žitom ne samo gnezdo škodljivih mrčesov, ampak tudi vir nevarnim boleznim. Toraj proč z mejami in postavimo si rajši kamenite mejnike!

Našim naročnikom! Kdor nam naročnino pošlje, tega prosimo, naj zapiše na dotični ček ali poštno nakaznico, ako je stari naročnik: **Naročnino ponovim, ako se na novo naroči, naj zapiše: Novi naročnik.**

Proda se malo posestvo, ležeče eno uro od Laškega trga (Markt Tüffer). K posestvu spada vinoograd na lepem, solnčnem kraju. Vsa gospodarska poslopja so v najboljšem stanu. Cena je nizka. Več se izve pri posestniku **J. Smodi** v Celju, Gartengasse št. 18. 956

Takoj sprejemem kmečkega fanta in kmečko dekle, sposobna za vsako delo, za kmečko in gospodsko, v starosti od 14—16 let. Plača po dogovoru. Več pove **Janez Sirc**, trgovec in prekajevalec v Kranju (Krainburg), Kranjsko. 962

Kava in čaj iz prve roke, to je neposredno od sadilca kave in čaja, toraj s polnim jamstvom za pristno neponarejeno kavo in čaj.

Najnižje cene. Najino dosti čez 100.000 oravlov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in zdatne.

Kava: Javaflor, najfinejša 4³/₄ kg gld. 6-65, fina 4³/₄ kg gld. 5-90. Javabrazil-mesana 4³/₄ kg gld. 5-40. Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastoj in poštnine prosto.

TURK & drug veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiiji **v Trstu** 926 via Rapicio šte. 7.

Čevljarški pomočnik pošten, mlad vdovec, rodom iz Štajerskega, išče mesta pri večjem mojstru, ali pa pri čevljarjevi vdovi, katera bi potrebovala samostojnega delavca voditelja, dobro izobraženega in izučenega mojstrovega zastopnika. Naslov pove upravništvo „Štajerca“. 936

Mlinski kamni. Kdor potrebuje mlinske kamne, drobne, srednjega in debelega proda, naj se ustmeno ali pa pisмено oglasi pri Francu **Lukovnjak** v Okoslavcih pri Radgoni. Kamnov je dovolj izgotovljenih. Col velja 1 gl. 80 kr. 952

Barvar in slikar **Feliks Rakuscha** v Ptujh h. št. 37 priporoča za vsako v njegovo stroko spadajočo delo. Naročila se takoj in natančno izvršijo po jako nizki ceni. Z najodličnejšim spoštovanjem **Rakuscha.**

Ženitna ponudba. Mladič, 24 let star, kateri ima svojo trgovino želi si radi ženitve dopisovati s pošteno deklico (s prodajalko.) Oženil bi se tudi proč od doma. Ponudbe s fotografijo (katera se takoj vrne), naj se pošlejo na upravništvo „Štajerca“ pod št. 942. 942

Lepo posestvo se proda pri sv. Lovrencu za 1200 goldinarjev. Več pove **Martin Mastnak**, posestnik in tesar v Storah pri Celju. 943

Leseno oglje 957 mehko, in po vagonih takoj odda **Janez Cleinsch**, lesni trgovec **Twine** (Twimberg) Koroško.

Trgovski pomočnik 20 let star, izvežhan v trgovini mešanega blaga, želi svojo službo spremeniti. V novo službo lahko vstopi z 11. avgustom. Ponudbe naj se pošlejo pod naslovom „Zvest“ na upravništvo „Štajerca“.

POZORI! Za samoizdelovanje domačega jesiha rabi se „jedilna esenca“. 3¹/₂ kg te esence na 100 litrov vode, da izvršten dopelesig. Kg. 70 kr. Za lažje preskrbovanje tudi v odprtih steklenicah po 25 kr. ta vsebina s 5 litri vode pomešana, da 5 litrov izvrstnega jesiha. Prekupcem, ki kupijo najmanj 5 kg. dovolim še posebno znižane cene. **K. WOLF**, drogerija v **MARIBORU**, Herrengasse št. 17. — Pazi naj se ime firme. 603

Važno za občine! Znamke (marke) za pse, lastnega izdelka, se dobijo najceneje (po 5 kr.) pri **Jos. Crutschel-ju** v **Mariboru**. 828

Sodarski pomočnik dober izurjen delavec za velike sode in sicer za izdelovanje novih in za popravlanje starih, se takoj sprejme. Kot plačilo dobi prosto stanovanje in hrano, vsak dan 1 liter vina in 8 do 10 kron denarja na teden. Javiti se je treba ustmeno ali pisмено pri **Jožefu Moritz-u**, sodarskem mojstru na Krškem (Gurkfeld) na Kranjskem.

Program

za po c. kr. družbi za deželno konjerejo na Štajerskem v IV. (brejno pleme) brejnem okraju napravljeno premiranje konjev v sledečih okrajih:

v Ljutomeru 17. julija postaja snidenja za okraje: Ljutomer, Gornja Radgona in Radgona; v Ormožu 18. julija, postaja snidenja za okraje: Ormož, Ptuj in Maribor desni breg Drave, za vsake vrste kobil za brejo, mladih kobil in žrebec kobilnega plemena iz preje navedenih okrajev. Prične se ob 9. uri zjutraj. Darila za premiranje znesejo 2570 kron. Razdelilo se bode tudi 18 srebrnih svetinj. Darilo 20 kron v zlatu, katere cenilna sodnija prizna istemu konjskemu kovaču, v katerem delokrogu so najboljše podkovane kobile in najboljše ohranjena kopita žrebet. Razven predstojčih daril delile se bodo tudi od strani vis. c. kr. ministerstva za poljedelstvo srebrne državne svetinje in priznalni diplom. Vsak z državnim in deželnim darilom premovan konj dobi tablico z letno številko premiranja, ki se ima obesiti.

Pogoji premiranja: Vsak premijni prosilec, kateri pride k snidenju, prizna, če je jeden njegovih konjev premovan z katerim koli zneskom, da pristopi kot član c. kr. družbi za deželno konjerejo na Štajerskem z letnim doneskom 4 kron, za katere se mu družbeni list „Der Pferdezüchter“ brezplačno pošilja in ima tudi vse pravilne prednosti kot družbeni član. Premije se morajo prisojati le takim konjem, ki kažejo resnično lastnost in posebnost za uprego ali ježo dotičnega plemena v konjerejskem okolišju. Držalo se bode toraj načela: pred vsem je gledati na svrhu, katera se hoče doseči pri konjerejstvu v dotičnem okolišju, t. j. kakoršno konjsko pleme bi se naj ondi vzrejalo in redilo. Zato bode se na prvem mestu oziralo na konje, kateri so najbolj sposobni zboljševati konjsko pleme v okolišju; pod enakimi razmerami daje se prednost onim konjem, kateri so dokazano dobrega rodu. Le taki konji morajo konkurirati za darilo, katerih lastnik dokaže po spričevalu napisanem od županstva, da je konj njegova lastnina od najmanj enaga leta sem. Razven pri (črez 12 letnih) starih kobilah z žrebeti mora se dokazati od vsakega konja, da mu je oča draven ali lincenciran žrebec ali lasten domač žrebec. Nič ne dene, če je dobil konj v prejšnjih letih že enkrat ali večkrat premijo. Zamore jo dobiti tedaj zopet. Razstavi jeden posestnik več kot dva konja jedne vrste, smatra se kot skupna razstava in bode z jedno od komisije priznana denarno ali častno nagrado izvrsten.

Kobilam z žrebeti prisodi se premija od četrtega leta naprej brez vsakšnega omenjenja na starost, če so le zdrave, krepke in dobro rejene, ter kažejo lastnosti dobre plemenske kobile in imajo seboj dovolj ugajajoče sesno ali uže odstavljeno žrebe. Vendar se bode oziralo pri enakih lastnostih na mlajše kobile in se bode dajala prednost onim, ki so prinesle že lepa žrebeta in tako dokazala, da so dobre za pleme. Premija se sme prisoditi le, če se dokaže s postavnim

ubrejitevskim spričevalom, da je oča žrebetu državen ali licenciran žrebec ali pa žrebec, ki je bil od posestnika doma vzrejen. Štiriletne kobile mrzlokrvnega plemena bodo premirane le, če je dokazano s postavnim ubrejitevskim spričevalom, da jih je ubrejl državni licenciran ali lasten domač žrebec. Triletne kobile drugega plemena smejo biti ubrejene po takih žrebcih kakor je zgoraj navedeno. Eno- in dveletne žrebice morejo biti premirane, če jih je posestnik dobi vzredil in obljubujejo ugoden razvitek in daljšo dobo rast tako, da bodo kedaj dobre plemenske kobile. Žrebci in žrebeta se ne bodo premirali.

Pri letošnjem konjskem premovanju v I. (noriškem) plemenskem okolišju napravile se bodo v namen razpisa pregleda za čisto pleme okrajno kobilno-vpisne knjige. Vsaki posestnik, kateri ima svojo kobilno-vpisno knjigo dobi potrdilni list in ima pravico, jo z deželno žgavico znamko zaznamovati. Vse knjižno vpisane kobile morajo v prihodnjem letu premijski komisiji predpeljati in je vsako spremenenje kakor: spremena posestnika, odbrejenje, zamena itd. od posestnika nezamudljivo pri svojem okrajnem zastopu naznaniti. Posestnik živalij, premiranih z državnimi darili, dobijo potrdilni list v katerem je popisani premirani konj. Konjerejci, kateri se odpovejo premiji v denarji, dobijo potrdilo, v katerem se omenja odpoved in priznalni diplom. V vsakem slučaju, ko bi ne bilo dosti premiranja vrednih konjev jedne vrste, morejo se prenesti premije namenjene za drugo vrsto ali pa na drug konjerejski okraj. Premije v denarjih razdeliti med dva ali več premiranih konjev vrednih konj ni dovoljeno. Vsak posestnik, katerega čegar konj je bil premiran z državno premijo, mora podpisati pobotnico, s katero se zaveže, da obdrži po pobotnici premirano žival vsaj dve leti. Ako konj temu izneveri, dolžen je, vrniti premijo brez ugovora. Premije pa mu ni treba vrniti, ako dokaže, da se nesreča zgodila, ali da žival slabo raste, ali da ni dovolj plemena. Zoper razsodbo razsodnikov ni pritožbe. Kobile in dveletne žrebice pripeljejo se na uzdih, za enoletne žrebice zadostuje dobra knaftra. **Za konje, kateri so premirani, se morajo prinesiti živinopremijski potni listi.**

GRAD E C, meseca junija 1903.

Za c. kr. družbo za deželno konjerejo na Štajerskem.

Predsednik: **K. vitez Haupt-Hohentrenk.** Tajnik: **Rob. Schmit vitez Tave**

Loterijske številke.

Trst, dne 27. junija:	25,	42,	71,	29,
Gradec, dne 4. julija:	81,	66,	2,	65,

Bele
srajo
hlače
ga
Fin
flet
obut
žens
napr

Slan
za p
v
Sešit
1-2
Srajo

Hlač
30,
mod
mete
gld.
Nag
po v
vah
s

spada
kuce
krat

trgov
ko

F
za rj

samo
doma

je pl
za „š

89

kup
sir

Pri
šp

Vse

Malo
K pos
boljšer

Redka priložnost za kupiti. Blago je zanesljivo dobro.

Bele srajce (šifon) gold. 1.20 do gld. 1.30. Bele ali pisane srajce iz platna ali pa oksforta 60, 70, 80 kr. — Spodnje hlače (gate) iz platna 40 in 50 kr. — Moške in ženske nogavice 20 kr. — Dežniki (marele), črni gld. 1.30 do 2.—. Fini solnčniki gld. 2.—, 2.50, 3.—. — Močno obuvalo (stifletni) za moške in ženske gld. 3.— in 4.—. Vsakovrstno obuvalo iz črnega in rujavega usnja (ledra) za moške in ženske gld. 4.— do 6.—. — Obuvalo za otroke od enega leta naprej gld. —40 do 2.—. Velikost naj se meri na podplate, in sicer cela dolgost noge v centimetrih.

Slamnaty klobuki za moške, in sicer beli za na polje in črni za praznik, po 30 do 60 kr. — Klobuki za otroke v vsaki velikosti od 25 do 50 kr. Mera naj bode v centimetrih.

Sešite moške hlače iz močne tvarine, vsakovrstne barve, gld. 1.20 do 1.50. Najbolje, da se pove dolgost v centimetrih.

Srajce (Jägerhemd) s ovratnikom (kolirom) 80 kr. do gld. 1.20, brez ovratnika 50, 60, 70 kr.

Hlačniki (Hosenträger 30, 50, 80 kr., 1 gld., za otroke 20, 30, 40 kr. — Fini žamet za oprsnike, in sicer zelene in modre barve (pliš) gld. 1.40. — Črni fini žamet za čevljarje meter gld. 2.— in 2.50. — Fini črni lastin za čevljarje, meter gld. 2.— in 2.50. — Pajčelani (slari) za mrliče, beli in črni. Nagrobni venci 2, 3 in 4 gld. — Traki za vence z napisom po vsaki ceni. — Namiznice, bele, rudeče, sploh v vseh barvah gld. 1.—, 1.20, 1.50. — Servijeti 20, 25, 30 kr. — Obrisači 15, 20, 25, 30 kr. — Moderci gld. —80 do 1.50.

V najini zalogi so vse te navedene reči, sploh vse v to stroko spadajoče blago po najnižjih cenah za dobiti. Priporočava se tudi prekupcem. Cena je nizka, postrežba priznana točna. Vsak, kdor bude entral kupil, bode se prepričal, da je dobro kupil. Treba je poskusiti!

Brata Slawitsch v Ptuj

govina nirenberskega in galanterijskega blaga, pletenin, perila sploh vsakovrstnega drobnega blaga itd. Prodaja se na debelo in na drobno.

Pravo domače platno

za rjuhe in perilo priporočava po sledečih cenah:

Cela sešita rjuha (plahta) za posteljo 2 ali 2½ metre dolga, velja samo 1 gld., oziroma 1 gld. 20 kr. — Najlnejša sešita rjuha iz tenkaga domačega platna 2 m dolga, velja samo 1 fl. 50 kr.

To domače platno se tudi prodaja na metre in sicer velja, čeprav platno 160 cm široko, meter samo 75 krajcarjev. — Domače platno „strozoke“ velja meter 20 ali 25 kr., za obleko meter 28 ali 35 kr.

Brata Slawitsch

trgovca v Ptuj, Florijanski trg.

Jos. Kasimir, Ptuj

tik „Štajerca“

prodaja jajca, surovo maslo (puter), vrhje, sadje itd. in sicer vse po najvišjih cenah.

prodaja tudi svojo najbolje sortirano pecerijsko blago, moke (mele), barve (farbe) i. t. d.

se prodaja na drobno in debelo. — Postrežba točna in najboljša. 963

Za prodati

964

posestvo na prijetnem kraju se zavoljo starosti posestnika prodaja. Posestvo spada hiša in hlev. Njiva, travnik, vinograd in gozd so v najmanjšem stanu. Več pove Matevž Pečnik, Sv. Andraž nad Polzelo h. št. 9.

Hranilnica (šparkasa) mestne občine v Brežicah

ima pisarno v svoji lastni hiši št. 27 ter uraduje vsak pondeljek in četrtek od 8. do 12. ure dopoldne.

Vloge se polmesečno po štiri od sto obrestujejo, nevzdignjene obresti se vsacega pol leta h kapitalu pripišejo in trpi rentni davek od teh obresti hranilnica sama.

Posojila se oddajajo na zemljišča (nekretnine) po 5%, na menice in proti zalagam državnih zadolžnič in drugih listin vrednosti pa po 6%.

Koncem leta 1902 je bilo stanje vlog: K 740158.42 in rezervnega zaklada K 74029.96.

925

Ravnateljstvo.

Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje.

Stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1901 K 9,316.935.82

Vloge od 1. januarja 1902 do 31. decembra 1902 z obrestmi vred 3.169.459.11

Od tega je odračuniti: K 12,486.394.93

Svote, katere so se od 1. januarja do 31. decembra 1902 vzdignile K 2,677.843.72

Stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1902 > 9,808.551.21

Hipotekarna posojila	K 6,085.868.31
Mejnično stanje	78.029.14
Posojila na vrednostne efekte	20.601.83
Efektini zaklad	2,919.611.—
Posestva	184.000.—
Imetek, katerega ima hranilnica za dotacijo pri kreditni zadrugi	300.000.—
Vloge pri kreditnih podjetjih	107.201.99
Stanje blagajne (kase)	40.823.46
Glavni rezervni zaklad	553.574.22
Posebni rezervni zaklad za kurzne diference >	298.150.69
Zaklad za penzije	31.227.62

Visokost za obresti: Pri vlogah 4% in se plača rentni davek od hranilnice (šparkase) same.

Shranjevalne vloge se sprejmejo.

Pozor živinorejci!

Vročina se zopet približuje, katera navadno prinaša več boleznij živini, zlasti svinjam — tako imenovano vročinsko bolezen in druge. Ako hočeš, dragi kmet, da se takim nesrečam izogneš, naroči si že zdaj tisti svetovno znani zdravilni živinski prašek, ki se dobi pri **Mih. Žmavcu v Rajhenburgu**. Cena zavojem je po 18 in 45 krajcarjev. Kdor vzame deset zavojev, se mu franko na dom pošlje. Prekupcem veliki popust. Navodilo, kako se mora živini ali svinjam davati, je pri vsakem zavoju zraven. Naročajte si toraj prav pridno ta prašek, kateri prežene vso bolezen, koja preti zlasti o vročem času živini. Kdor koli je že ta prašek kupil, se je gotovo že prepričal o njegovi koristi. Ako prašek nebi ugajal, se radovoljno denar zopet vrne. 937

Novo patentovano in premirano sredstvo za brizganje (špricanje.)

Novo sredstvo, s katerim se dajo pokončati vsi trsni škodljivci, s katerim se prihrani žveplanje, se dobi in sicer liter za 70 vinarjev. Sredstvo je odlikovano s srebrno kolajno (medaljo) s krono in patentovano na Avstrijskem in Ogrskem. Poskusili so je strokovnjaki. Rabi se, da se pr' meša k 100 litrom apnene vode 1 kila galice 1 liter tega sredstva in se potem o znanem času trsje pobrizga, (pošprica). Da je to sredstvo jako dobro, to lahko potrdijo sledeči posestniki, kateri so je že rabili in sicer: g. K. Weber, g. M. Urabič, pri sv. Juriju ob južni železnici, g. F. Derniač v Majšbergu, g. F. Smole, Slov. Landsberg, g. J. Granušek Sternstein, g. P. Appat in J. Slatinšek, Male Dole pri Vojniku. Dobiva se samo pri **Michael Altziebler**, lončarskem mojstru v Celju. 946

Veliki umetni mlin

(Kunstmühle)

popolnoma urejen z močno vodo, ki se lahko vedno rabi, na katererem se lahko semelje na teden 1 vagon žita, se po znižani ceni za 20.000 kron takoj proda. K mlinu spada tudi prodaja moke, katera ima mnogo odjemalcev.

Naslov pove upravništvo „Štajerca“ pod številom 940 v Ptujju. 940

Vsak kdor ima prašiče,

naj da zdravemu prašiču vsak teden eno polno žlico med krmo:

Kranjske redilne moke za prašiče

doktorja pl. Trnkóczy-ja krmilno in hranilno sredstvo zboljšuje, pomnožuje: meso! mast! rejo! zdravje!

Dobiva se 1 zavojek za 50 vinarjev pr trgovcih ali pa 5 zavojček poštne prosto z vsê eto zavojitno za 3 krone proti povzetju

v tovarniški zalogi lekarne Trnkóczy, Ljubljana.

Na stotine zahvalnic, tudi uradno pove jeni o dobrih uspehih pri zdravih in bolnih prašičih prihaja vsak dan. Iste so vsakemu na razpolago in se na zahtevanje pošiljajo poštne prosto.

Uradno poverilô.

Predloženi prepis se popo noma stinja p-sanemu originalu nâ dopisnici. katera ima znamke za 4 fierje in 2 vinarja.

Ljubljana, tretj-ga oktobra (dentisočdevetstoena.

(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo 1 zavojček redilnega praška (moke) za prašiče. Človek se mora kar čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požero, tako da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosím z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška (moke) za prašiče. Belišće, Slavonija, 31. oktobra 1900. Z velespoštovanjem

691

Josip Englishch, železniški nadziratelj.

Gumi za trsje cepiti

najfinejše in najboljše vrste, letošnjega izdelka, nadalje **cevi** (šlauhe) iz gumija za škropilnice proti peronospori in take za pretakanje vina in piva, kakor tudi vsakovrstne druge izdelke iz gumija priporočata na 936 debelo in drobno

Brata Slawitsch v Ptujju.

Pristna stara vina

lastnega pridelka

iz let 1897, 1898, 1899, 1900, 1901 iz vinogradov Veliki Okič, Gruškovec in Janži vrh, liter po 44 vinarjev in višje, kakor tudi pristna **nova vina lastnega pridelka**, liter od 34 vinarjev naprej, priporoča posebno g. spodom krčmarjem

Karl Kasper

trgovina z mešanim blagom, prodaja smodnika in pridelovanje vina

933

v Ptujju.

Hitra razprodaja!

3 pare čevljev za 2 gld. 80 kr

se dobi radi nakupa velike kvantitete iz nekega konkurza samo kratek čas. 1 par čevljev za moške, 14 cm visoki (za vezati), jako elegantni, 1 par čevljev za ženske, 14 cm visoki (za vezati), 1 par čevljev za otroke.

Vsi trije pari imajo dobre in močne podplate, so po najnovi modri in fasoni prav elegantno izdelani. Velikost po želji.

Te čevlje razpošilja po poštne povzetju (Nachnahme) razpošilja nica za čevlje

C/7

Ch. Jungwirth, Krakau

Ako ne ugajajo čevlji, se zamenjajo in se pošlje drugo blago pa na zahtevanje denar nazaj.

Razglas.

V občini **Gruškovec** (Sv. Barbara Halozah) se odda takoj postaja za streljanje proti toči. Postaja ima rol in 4 možnarja. Kdor jo hoče imeti, dobi natančnejša p. jasnila pri posojilnem društvu (**Vor schussverein**) v Ptujju.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. V ta namen naj se rabi najpripravejše znano sredstvo **dr. Rosé balzam** za želodec. Ta je narejen iz najboljših iziskanih zdravilnih zelišč za lek. Vzbuja apetit in pospešuje prebavljanje ter provzroča lahko odvajanje tako, da služi z najboljšim uspehom za gojenje želodca.

Svarilo! Usi deli embalaže imajo zraven stojice postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga **lekarna B. Fragner-ja** v Pragi c. kr. dvornega dobavitelja „pri črnem orlu“ Praga, Mala Strana, ogel Herudove ulice.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Pro i vpošiljati K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica vse postaje avstro-ogerske monarhije poštne prosto.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ptujju v lekarni g. Ignac Behrbalb (spodnja lekarna).

Samo trpežne (solidne) ure.

Miner Miner Howe Cylind Deli p

se I. šival in hi nahaja Florija v B. cenah

za stro in naj ljah, p patron (Patron nabojn dalje cenah

Pripravna darila za sv. birmo.

J. Gspaltl

zaloga ur, biserov (juvelov), zlatnine in srebrnine priporoča svojo novo zalogo dobrih švicarskih žepnih ur za dečke in deklice iz zlata, srebra, tula-srebra in nikeln, najboljše kakovosti z dveletnim jamstvom, kakor tudi svojo novo in bogato odbrano zalogo v biserih (juvelih), zlatem in srebrnem kinču po najnižjih cenah. Zlomljeno zlato in srebro, stare ure i. t. d. se po najvišjih cenah zamenjajo.

Samo trpežne (solidne) ure.

Brez sile, da se kaj kupi.

960

Razstava v prodajalnici.

Brata Slawitsch v Ptuj

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A	70 K	— h
Singer Medium	90	— ”
Singer Titania	120	— ”
Ringschifchen	140	— ”
Ringschifchen za krojače	180	— ”

Minerva A 100 ” — ”
 Minerva C za krojače in čevljarje 160 ” — ”
 Howe C za krojače in čevljarje 90 ” — ”
 Cylinder Elastik za čevljarje 180 ” — ”

Deli (Bestandtheile) za vsakovrstne stroje. Cene po pogodbi na obroke (rate). Cenik brezplačno. 765

Svarilo!

Naznanjam slavnemu občinstvu v Ptuj in v okolici, da je **I. ptujska mehanična delavnica za popravila šivalnih strojev, bicikelnov, glasbenih avtomatov in hišnih telegrafov ter delavnica za poniklanje** ne nahaja več v Poštinih ulicah (Postgasse) št. 14, tudi ne več na Florijanskem trgu, ampak

v Barvarskih ulicah (Färbergasse) št. 7.

Vsakovrstni deli za šivalne stroje se dobijo po najnižjih cenah.

Spoštovanjem Gertrud Spružina.

Smodnik

za streljanje proti toči, za razstrelovanje kamenja, fini smodnik in najfinejši smodnik za lovce v ploščevinastih (plehastih) skatnih, potem vžigalno žnoro, vsakovrstni šprih (Schrot), kapselne, patrone za revolverje in flobert-puške, prazne patrone za puške (Patronenhülsen) št. 12, 14, 16 in k temu potrebne papirnate nabojne zamaške, kakor tudi vsakovrstno specerijsko blago, galico, močno rafijo in žveplo priporoča po najnižjih cenah.

Karl Kasper

trgovina z mešanim blagom in prodaja smodnika v Ptuj, Herrengasse št. 11.

Ivan Schindler, Dunaj, III/1, Erdbergstrasse 12

pošilja že veliko let dobre znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe: 900

mline za sadje, mline za grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

od sedaj vsakomur po zopet izdatno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, priprave za točenje piva, omare za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodavode in penečih se vin, mline za kavo, dišavo i. t. d., stroje za delanje klobas, namizne tehtnice, steberske tehtnice, tehtnice za živino, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, stroje in orodje za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje in pleskarje i. t. d.

vse pod dolgoletnim jamstvom! po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke.

Ceniki z več kakor 400 slikami brezplačno in franko.

Dopisujejo se tudi v slovenskem jeziku. Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler

Dunaj III/1, Erdbergstrasse 12.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj

zraven kralnice in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi i. t. d. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d. 30

Tovarna za poljedelske stroje

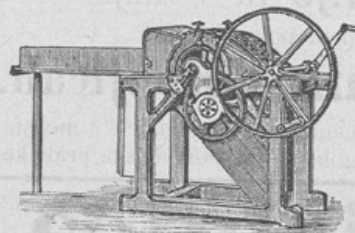
C. Prosch-a v Celovcu

priporoča

izboljšane 949

vitále (Göpel) mlatilnice

z najnovjšimi podlagami (lagerji), lahko tekoče

Dalje stroje za rezanico delati, trijerje in mline za šrot.

Kupeu se postavi vsak stroj na njegovo železnično postajo voznine prosto. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki se pošiljajo poštne prosto in zastoj.

Najcenejša nakupovalnica dobrih ur s triletnim pismenim jamstvom.

Ta firma je odlikovana s c. kr. državnim orlom. Poseduje zlate in srebrne medalje od razstav in na tisoče pismenih jamstvanj.

Vse blago je od c. kr. darnarn. zav. preskušeno in kolkovano Neugaj. blago se zamenja ali na zahtevanje denar vrne.

HANNS KONRAD

fabrika za ure in razpošiljalnica zlatnine v Mostu (Brüx) št. 194 na Češkem.

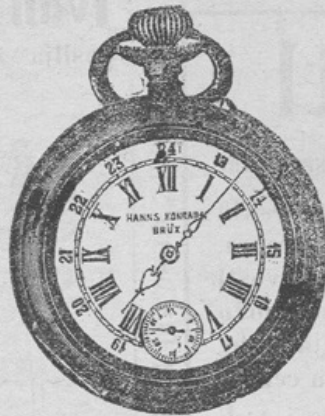

Budilnica z zvoncem

21 cm visoka, v krasno poliranem nikelnastim oboju, s prav glasnim dolgotrajajočim glasom in masivno pripravo za prestavljanje, gl. 2.85.

Pristna srebrna remonter-ura za dame gl. 6.75, ista z zlatim obrobkom gl. 7.50, ista s dvojnimi pokrovom gl. 8.75.

- Št. 3401. Nikelnasta remonter-ura, odprta gl. 2.50. 3.—, 3.50.
- Št. 3404. Remonter-ura iz goldina z dvojnimi pokrovom gl. 5.75.
- Št. 3405. Remonter-ura iz jekla, odprta gl. 5.—.
- Št. 3407. Nikelnasta tula-remonter-ura z dvojnimi pokrovom gl. 6.50; št. 3413, srebrna remonter-ura, odprta gl. 4.80 in št. 3425, pristna srebrna remonter-ura s dvojnimi pokrovom, gl. 6.75.

Srebrna remonter-ura za dame z dvojnimi pokrovom, dobre vrste gl. 8.75, z zlatim obrobkom gl. 9.50, najboljše vrste gl. 10.75.

Št. 3734. 14 kar. zlati prstan gl. 5.50, iz novega zlata 6 kar. gl. 2.50, iz double-zlata, punciran gl. 1.25.

Novost!

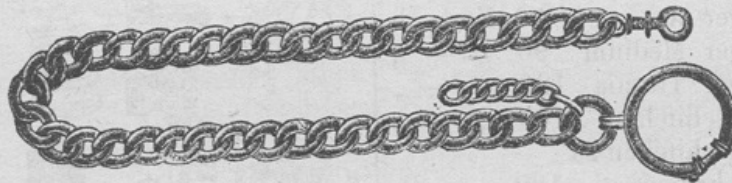
Novost!

Novost!

Budilnica z zrealom „kraval“, 30 cm visoka z budilno pripravo gl. 3.20, s kazalnikom, ki sveti po noči gl. 3.50. Zvoni prav glasno, toraj ni mogoče, da bi koga v spanju ne zamoga zbuditi.

Št. 3723. 14 kar. zlati prstan gl. 5.25, iz novega zlata 6 kar. gl. 2.80, iz double-zlata, punciran gl. 1.40.

Prave srebrne verižice za ure, puncirane od c. kr. novčnega urada, 30 cm dolge, in sicer 50 gramov težke gl.

3.25
3.80
4.50
5.20
6.80
9.50
11.—
12.80

879-A

Knjižica s cenami, katera ima 600 podobic, se pošlje na zahtevanje vsakemu brezplačno.

Izjava.

S tem prekličemo vse obdolžitve, katere smo zoper gospoda Jakoba Zwirna, nadučitelja, Andraža Kopše, gozdnega čuvaja in Jakoba Kolarja, posestnika v Stopercih, v svoji pritožbi vloženi pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj zaradi volitve dne 3. sušca t. l. navedli kot **neresnične**.

Zategadelj prosimo imenovane za odpuščanje.

V Ptuj, dne 6. julija 1903.

Alois Korošec. Osvald Fakin. Johan Grobelšek.
Georg Kočec. Mihael Lampret. Franz Dolšak.
Vincenc Ferlež. Peter Vrabič.

Izvrstni gumi za cepljenje trt

najboljšo rafijo za vezanje

pošilja po poštne povzetju

Franc Rupnik v Konjicah.

Imenovani kupuje po najboljši ceni „mravljine jajce“, melišno štupo, smrekove storželne, suhe gobe in vse poljedelske pridelke.

Prodajalnica

na jako dobrem mestu za vsakovrstne obleke, ki je sposobna tudi za drugo kupčijo, se radi preselitve takoj odda. Pisati je pod naslovom „Maribor“ na upravništvo „Štajerca“.

975

Styria= becikelni

novi modeli 1903

ki so sedaj najboljše in najimunitnejši fabrikat, veljajo samo 80, 100, 120 in 140 gold.

Na obroke (rate) prodajava po ugodnih pogodbah samo zanesljivim kupcem.

Dobre, že rabljene becikelne prodajava po 40 do 60 gold.

Brata Slawitsch v Ptuj.

Oblastveno potrjeni civilni zemljemerec

Karl Hantich

državno izprašani nadlogar v Mariboru

se priporoča

v zanesljivo izvršitev vseh v geometrično stroko spadajočih del, kakor: razdelitve posestev, določila mej in niveliranje. Izvršuje tudi vse v gozdarsko stroko spadajoče uredbe, preračuni dohodke, opravlja revizije in to vse proti malemu plačilu.

777

Prodajalnik...
Sob je sestva...
bi bilo,

XXXX

„Štajerc“

„Štajerc“ je list, kateri ima glavni smoter, braniti spodnje-štajerske kmete pred iskoriščevanjem od strani kmečkih sovražnikov.

„Štajerc“ hoče mir med sosečkima narodoma, katera sta primorana, skupaj živeti in katera sta odvisna od en ovega.

„Štajerc“ radovoljno odgovarja svojim naročnikom na vsako vprašanje bodisi v gospodarskih, v tožbenih, davčnih zadevah, sploh o vsaki stvari, katera je kmetu in trgovcu na deželi potrebna. Za pismo se mora priložiti znamka za 10 vinarjev.

„Štajerc“ sprejema radovoljno dopise od svojih naročnikov, želeč, s tem nerednosti, katere škodujejo kmetu, odstraniti.

„Štajerc“ prinaša vsakovrstne novice iz Spodnjega Štajerja, pa tudi iz drugih dežel.

„Štajerc“ izhaja na leto 26 krat in ne velja več kakor 2 kroni za celo leto in se lahko naroči vsaki dan.

„Štajerc“ priobči oznanila po jako nizki ceni. Oznanila sama pa priobčena v tem listu, imajo veliki vspeh. Na enkratno oznanilo je dobil pred kratkem neki gospodar 76 dopisov, tičočih se razglašene stvari.

Število „Štajerčevih“ naročnikov vedno raste. kmetje, obrtniki, delavci, trgovci, naročajte „Štajerca“, pošiljajte mu vaša oznanila. Sedaj se tiska uže v 15 tisoč iztisih.

Naprednjaki, skrbite za razširjanje tega lista, tako, da bode kmalu postal **tednik**.

Upravištvo in uredništvo se bode od sihmal se bolj potrudilo, po svoji moči vsaki želji naročnikov ustreči, treba pa je, da se te želje pismeno ali ustmeno naznanijo.

Naprednjaki, zahtevajte v vsaki gostilni vaš list, zahtevajte „Štajerca“.

Pozor beciklisti, krojači in šivilje!

Pravila becikelnov, šivalnih strojev in poljedelskih strojev se najbolje in najceneje izvršijo.

Zalogi imam vedno nove vsakovrstne dele (Bestandteile) za stroje.

Prodajam poljedelske, gospodarske stroje na obroke iz najboljših tovarn.

Imam temeljito izvežban mehaniker, ker služboval sem že v Ameriki in na Angleškem.

Imam v zalogi vedno že rabljene in dobro ohranjene becikle od 30 gold. dalje.

S spoštovanjem
Anton Fink
mehaniker v Ptuj, Postgasse šte. 14.

Posestvo, krčma in pekarija.

Imam takoj svoje posestvo, k kateremu spada krčma in pekarija. Obe hiši ste zidani, eno nadstropje visoki, tik en druge. Imam 9. K temu spadajo tudi 3 kleti, 2 hleva, 3 orali površina. Krčma in pekarija ste jako dobro obiskovani. Primerno mesto, ako bi vse kupil kak mesar, ker je lega ugodna tudi za mesarijo.

Ptujsko kopališče

Gorna dravska ulica v Ptuj.

Vsaki dan kopele v banjah, pršne in mrzle kopele.

Vsaki torek, četrtek in v soboto soparne kopele in sicer ob pol eni uri popoldan. — Soparne kopele imajo take vspehe kakor krapinske toplice. Daljša pojasnila daje gosp. **Jos. Rasimir** in v kopališču samem.

Zahvala.

Dunajska zavarovalna družba

glavni zastop v Gradcu

je nama po svojem zastopniku v Šoštanjju najino škodo po požaru takoj in popolnoma izplačala. Midva se njej tem potom zahvaljujema in njo priporočujema vsakomur.

Šoštanj, dne 16. junija 1903.

Franc in Tereza Vidušek.

Tovarna za opeko in peči F. P. Vidic & Comp. v Ljubljani

ponudi poljubne množine
zarezane strešne opeke (Strangfalz-Dachziegel)
rudeče in črne

in glinastih peči

v raznih barvah in oblikah.

Na željo pošljemo drage volje vzorce in nastavimo najnižje cene.
Solidna, dobra in točna postrežba.

Važno za čebelarje!

V zalogi knjigotržnice W. Blanke-ja v Ptujju se dobijo

Nauki o čebeloreji

po Celestin Schachinger-ju poslovenil Avgust Lukežič, učitelj.
Obsega vse podatke o razvoju čebele, njenem delovanju itd.
Cena 20 h, po pošti 25 h.

Veliko presenečenje!

Še nikoli take prilžnosti.

500 kosov za samo 1 gld. 80 kr.

Ena krasno pozlačena, 36 ur tekoča, precis. anker-ura s sekundnim kazalom, ki natančno kaže in za katero se jamči 3 leta, 1 mod. kravata za gospode, 3 fine žepne rute, 1 prstan za gospode z imit. zlahtnim kamenom, 1 nastavek za smodke, 1 eleg. broša za dame, 1 lepo žepno zrcalo, 1 usnjati mošnjček za denar, 1 žepni nožič, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za na prsa; vse iz double-zlata s patentovano zapono 1 lepi album s 36 slikami, 6 komadov smeh vzbujajočih predmetov za mlade in stare, 1 jako koristno navodilo za zlaganje pisem, 20 pisarniških predmetov in še 400 različnih predmetov, ki so jako potrebni. To vse skupaj z uro vred, katera je sama tega denarja vredna, velja samo 1 gld. 80 kr. Razpošilja se proti povzetju ali če se denar pošlje naprej. skozi Dunajsko razpošiljalnico

Ch. Jungwirth, Krakau f|14.

NB. Za neugajajoče se denar vrne.

Vsakovrstne rane

se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago.

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Ze 40 let se je izkazalo mečilno vlačilno mazilo, tako imenovano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane čiste, obvaruje tiste, olajšuje vnetje in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4/1 pušice ali 3-36 6/2 pušice ali 4-60 6/1 ali 4-60 9/2 pušici poštine prosto na vsako postajo avst-ger-ke monarhije. Vsi deli embalaže imajo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“

Praga, Malá strana, ogel Nerudove ulice 203.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ptujju v lekarni gosp. Ig. Berbalka. 896

Vozičke za otroke

v katerih lahko otrok sedi, pa tudi take za ležati, imata vedno v zalogi in priporočata

Brata Slawitsch

770 v Ptujju.
Cena: 12, 16, 20, 30, 36 do 40 kron.

G. kr. priv.

tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne tdnote daleč nadkriljajoči dobroti, kakor tudi svoje priznana izvrstno apno.

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

Dunaj, III/3 Rennweg 5. 744

FRANZ SODIA

tvornica pušk (Gewehrfabrik in Ferlach Kärnten)

priporoča izvrstne puške, kakor puške za šrot in kroglje, najizbornije dovršitev za streljanje; ročno delo z jamstvom. — Velike ilustrovane nize s podobami pošiljam vsakomur, kdor mi pošlje 15 kr. v maribor poštine prosto. — Moja tovarna prejela je že silno veliko pohval. Kdor bi mojim ne bil zadovoljen, tistemu ga zamenjam ali pa vrnem denar. Moja zaloga je jako velika.